

Prof. dr hab. Andrzej Derdziuk OFMCap
Katedra Bioetyki Teologicznej
Sekcja Teologii Moralnej
Instytut Nauk Teologicznych
Wydział Teologii KUL

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Ewa Wnuk, *Etos w polityce. Studium teologiczno-moralne dzieł św. Katarzyny ze Sieny*.
Szczecin 2021 s. 364 +aneksy.

Polityka rozumiana jako rozumna troska o dobro wspólne jest dziś przedmiotem pogłębionej refleksji etycznej ukazującej uwarunkowania zaangażowania chrześcijan w życie społeczności politycznej. Wskazywane są granice odpowiedzialności poszczególnych polityków oraz zasady sprawowania władzy. Na bazie katolickiej nauki społecznej formułowane są normy, które opierają się na godności osoby ludzkiej. Człowiek, który jest podstawą i celem wszystkich urządzeń życia społecznego winien mieć zapewnione warunki do życia i rozwoju na miarę jego osobowej godności. Koncepcje polityczne rozwijane w różnych nurtach zmierzają do opisanego świata i podania dróg rozwiązywania nabrzmiałych problemów społecznych. Choć nauki społeczne w postaci socjologii, psychologii i ekonomii oraz politologii są użyteczne w opisie rzeczywistości, nie są wystarczające do uporządkowania tego świata. Nawet jeśli stają się one pomocne w ujęciu złożoności wielu procesów zachodzących w świecie, to jednak nie tłumaczą przyczyn i nie potrafią wskazać celu rozwoju człowieka, a tym bardziej nie są zdolne do zatrzymania się nad sensem życia i działania osoby ludzkiej. Dlatego potrzeba spojrzenia teologicznego, które gromadząc wiedzę dostarczaną przez nauki humanistyczne i społeczne oraz dysponując integralną koncepcją człowieka, może pokusić się o ukazanie całościowego obrazu rzeczywistości.

Refleksja nad etosem ludzi zaangażowanych w przewodzenie społeczności kościelnej i cywilnej prezentowanym przez świętą Katarzynę ze Sieny zrealizowana przez p. mgr Ewę Wnuk jest ważnym i potrzebnym studium z teologii moralnej społecznej, które ukazuje kompetencje tej dyscypliny naukowej do zobrazowania postaw wymaganych w

zaangażowaniu na rzecz dobra wspólnego społeczności. Podjęty temat i sposób jego realizacji ujawnia dobry warsztat naukowy autorki rozprawy wypracowany na seminarium doktoranckim ks. prof. Grzegorza Chojnackiego. Mimo trudnego i złożonego zagadnienia badawczego, przedstawiony do oceny owoc badań jest imponujący i ważny dla rozwoju teologii moralnej w jej zadaniu rozjaśniania rzeczywistości danej człowiekowi przez Boga.

1. Ocena układu i konstrukcji treści pracy

Trzeba docenić logiczny zamysł Autorki, która podejmując kwestię etosu w polityce w świetle dzieł św. Katarzyny ze Sieny ma świadomość, że analizuje teksty postaci z późnego średniowiecza. Jednak jej zamysł, by ukazać aktualność przesłania Świętej Sienenki i wyciągnąć wnioski do dzisiejszego uprawiania polityki, jest uzasadniony prezentacją szerokiego tła i adekwatnym podejściem do zagadnienia, które ustawia omawianą problematykę w odpowiednim świetle. Autorka nie popełnia błędu prezentyzmu historycznego i w sposób właściwy stosuje wskazania Patronki Europy do aktualnej sytuacji struktur społecznych. Kładąc nacisk na fundament antropologiczny uprawiania polityki, podkreśla ponadczasowy charakter duchowych rad Katarzyny, które dotyczą jakości osoby zaangażowanej w troskę o dobro wspólne.

Praca liczy cztery rozdziały racjonalnie uzasadnione i treściowo rozłączne. Zostały one poprzedzone wykazem skrótów oraz obszernym wstępem liczącym 20 stron. Ukazują one logiczne przejście od prezentacji teoretycznych założeń etosu w polityce, poprzez ukazanie postaci świętej Katarzyny na tle swoich czasów, by podjąć analizę jej wypowiedzi skierowanych do rządców Kościoła i miasta w okresie średniowiecza. Ostatni rozdział ma za zadanie pokazanie pewnego łuku hermeneutycznego łączącego myśl etyczną Sienenki z wyzwaniem dotyczącym dzisiejszego uprawiania polityki.

We wstępie Autorka uzasadnia podjęcie tematu oraz wskazuje na podstawowe dane biografii badanej Świętej. Omawia też zakres wykorzystanych źródeł oraz zastosowanych metod badawczych. Dużo miejsca zostało poświęcone kwestii dotychczasowych badań nad spuścizną Mistyczki, ukazując zarówno zakres wydawanych dzieł, jak i sposób traktowania jej pism.

Rozdział pierwszy stanowi preambułę do pracy ukazującą merytoryczną wiedzę Doktorantki i jej głębokie rozumienie etosu w polityce. Ukazując uwarunkowania polityki wynikające z założeń etycznych, p. mgr Wnuk prezentuje etykę i politykę jako rzeczywistości ontologiczne i prakseologiczne. Nie są one bowiem konstruktami teoretycznymi, ale stają się konkretnymi sposobami urzeczywistnienia idei, które wpływają na losy jednostek i

społeczeństw. Nie ma bowiem działania, które istnieje bez uprzednich założeń. Zanim człowiek przystąpi do czynu, wcześniej podejmuje decyzje w swoim wnętrzu w oparciu o apriorycznie przyjmowane świadome lub nieświadome prezałożenia. Ukazując osobowy wymiar etosu, Autorka rozprawy kładzie nacisk na odniesienie do cnót stanowiących punkt dojścia człowieka, który podejmuje działanie po przebytych procesie poznawczym. Posiadając sprawności moralne człowiek jest zdolny do działania moralnie dobrego. Rozeznawanie dobra dokonuje się w sumieniu, które naprowadza człowieka na drogę odpowiedzialności za podejmowane czyny. W zakresie społecznego wymiaru etosu zwrócono uwagę na koncepcję dobra wspólnego oraz potrzebę odpowiedniej dojrzałości polityka do sprawowania funkcji publicznych. Prezentacja pozytywnego obraz etosu w polityce została skonfrontowana z postawami niszczącymi życie wspólnoty. Do takich dysfunkcji należą korupcja, koleśiostwo zwane też patronatem, arogancja władzy i chciwość oraz niewłaściwie pojęty lobbing określonych grup społecznych.

Rozdział drugi ma w swoim zamierzeniu ukazać postać świętej Katarzyny ze Sieny na tle epoki, w której żyła. Doktorantka omawia sytuację społeczno-polityczną w Europie, koncentrując się na uwarunkowań sporów między papieżem a władzą świecką, w które byli zamieszani zarówno cesarze, jak i poszczególne miasta. Opisując stronnictwa gwelfów i gibelinów p. mgr Wnuk ujawnia szeroką wiedzę na temat kształtowania się świadomości obywatelskiej w Europie. Istotne miejsce w ówczesnej Europie zajmowały miasta, w których władzę sprawowały grupy patrycjuszy, albo też konsulowie wybierani przez reprezentantów środowiska. Ciekawy opis demokracji miejskiej pozwala na lepsze zrozumienie sytuacji, w której przyszło działać świętej Katarzynie. Innym czynnikiem, który wpływał na jej postawę były doświadczenia mistyczne, przez które wzmacniała się jej miłość Boga, otrzymywała ona oświecenia dotyczące życia duchowego i głębiej pojmowała swoją misję w świecie. Doświadczenie zjednoczenia z Bogiem nie odrywało Katarzyny od realiów swego wieku, ale pozwalało z nową energią angażować się w odnawianie oblicza świata. Podejmując misję pojednania w Sienie i Florencji, nawiązywała kontakty z osobistościami życia politycznego oraz czuła się odpowiedzialna za Kościół, zwracając się w listach do hierarchów.

W trzecim rozdziale p. mgr Wnuk analizuje wypowiedzi Katarzyny na temat etosu polityki i konstruuje spójny traktat na ten temat. Istotne jest wskazanie podstawowych koncepcji etycznych dotyczących pojęcia władzy oraz wyliczenie filarów etosu w postaci miłości i sumienia. Doktorantka określa też specyficzną postawę polityka, który winien się cechować odpowiedzialnością wynikającą z pogłębionej formacji moralnej. Wśród obrazów ilustrujących model sprawowania władzy Sienienka wylicza most i winnicę, które ukazują

specyfikę jej podejścia do realiów zarządzania we włoskich miastach. Rysując model władcy doskonałego Katarzyna podkreśla jego przymioty wewnętrzne, do których należą następujące cnoty: umiłowanie prawdy, cierpliwość, sprawiedliwość oraz troska o pokój. Wszystko to jest możliwe dzięki dogłębnemu poznaniu siebie i trosce o formację sumienia. W wymiarze wspólnotowym zasady etyczne życia politycznego koncentrują się na pojęciu dobra wspólnego oraz świadomości odpowiedzialności przed Bogiem, który powierza ludziom władarstwo nad miastami i narodami. Omawiając zagrożenia dla wspólnoty politycznej Doktorantka wydobywa z pism świętej Katarzyny wskazania dotyczące nieumiarkowanej miłości własnej, niewolniczej bojaźni oraz zbytniego ulegania presji zewnętrznej i pogoni za wzbogaceniem.

Czwarty rozdział ma charakter komparatystycznego podejścia Autorki do poglądów Sienenki i podejmuje próbę takiej rekonstrukcji i znalezienia sposobu prezentacji poglądów na życie publiczne wyrażanych przez Katarzynę, by mogły być one dzisiaj zauważone i w pewnej mierze uwzględnione. Analizując historyczny charakter wskazań Mistyczki ze Sieny, pani mgr Wnuk ukazuje ich obecność w myśli politycznej na przestrzeni wieków oraz odnosi je do współczesnych projektów usystematyzowania etyki parlamentarnej. Wybór punktów odniesienia dla tego porównania jest autorski i może być dyskutowany. Swoistym usprawiedliwieniem podjęcia samego tematu rozprawy jest próba ukazania aktualności przesłania świętej Katarzyny, które dlatego warto jest naukowej eksploracji.

W zakończeniu Doktorantka podsumowuje swoje dokonania oraz wskazuje na znaczenie myśli Mistyczki ze Sieny. Podkreślając znaczenie wiary jako spoiwa wspólnoty ludzkiej, wskazuje też na potrzebę właściwie uformowanego sumienia, które staje się istotnym narzędziem w sojuszu etyki i polityki. Jeszcze raz został podkreślony cel pracy, którym jest „określenie głównych założeń etosu według średniowiecznej Mistyczki oraz próba zbadania, czy i na ile jej myśl jest obecna i aktualna we współczesnym dyskursie etyczno-politycznym” (s. 357). Na bazie wskazań badanej Myślicielki p. mgr Wnuk próbuje stworzyć swoisty dekalog cech polityki we współczesnym świecie.

Dopełnieniem pracy są zamieszczone na końcu aneksy w liczbie czternastu. Obejmują one bardzo różne dokumenty począwszy od zdjęcia posągu Katarzyny, przez alfabetyczny wykaz adresatów listów, zasad życia publicznego opracowanego przez Komisję Nolana, kilku kodeksów etyki osób zatrudnionych w sektorze publicznym aż do przemówień papieskich i listów apostolskich dotyczących osoby Katarzyny ze Sieny. Szkoda, że w pracy nie znalazł się spis tych aneksów. Warto zaznaczyć, że część z dokumentów kościelnych została po raz pierwszy przetłumaczona na język polski przez Doktorantkę. Po aneksach zostały

umieszczone bibliografia oraz streszczenia w języku angielskim i polskim. Po streszczeniu w języku polskim wskazano nazwisko tłumaczki, co jest raczej niezrozumiałe. W streszczeniu Autorka podaje, że aneksów jest 13, choć sama je numeruje od 1 do 14.

2. Ocena rozprawy

Rozprawa p. Wnuk opiera się na jej solidnych badaniach zarówno literatury teologicznomoralnej i politologicznej, jak i tekstów samej Katarzyny ze Sieny. Doktorantka podejmuje się ambitnego zadania ujęcia w ramach refleksji teologicznomoralnej treści dotyczących danych socjologicznych społeczeństwa średniowiecza i odnosi je do fenomenu władzy i jej uwarunkowań etycznych. Śledząc zagadnienia działań politycznych w kluczu przyjętym z perspektywy teologicznej, mgr Wnuk podkreśla wagę właściwej antropologii, która warunkuje właściwe postrzeganie osoby ludzkiej i jej zaangażowania w życie społeczności. Kładąc nacisk na integralną wizję osoby, podkreśla, że tylko adekwatnie uformowany człowiek, który ma odpowiednie przymioty w postaci cnót, potrafi właściwie służyć dobru wspólnemu. Nie da się bowiem zarządzać społecznością, jeśli człowiek nie potrafi odpowiednio zarządzać sobą samym.

Zasadność tematu i jego sformułowanie.

Problematyka rozprawy jest ważna i odkrywcza, tak iż w pełni zasługuje na podjęcie jej przez teologa moralistę. Treść rozważań naukowych p. Ewy Wnuk ukazuje aktualność przemyśleń Patronki Europy, która choć żyła osiem wieków wcześniej, potrafiła adekwatnie wskazywać na bolączki w zakresie sprawowania władzy i formułowała odpowiednie zasady do jej realizacji.

Doktorantka formułuje cel swojej pracy jako „określenie głównych założeń etosu w polityce według świętej Katarzyny ze Sieny oraz badanie w jakim stopniu etos ten jest obecny we współczesnej myśli politycznej” (s. 11). Pragnie wskazać na myśli i koncepcje Katarzyny odnoszące się do spójności zagadnień etycznych i politycznych, które zostały utrwalone w jej dziełach. Tezą pracy jest próba odpowiedzi na pytanie czy świat polityki może być kompatybilny z założeniami etycznymi. Opisuując katalog cnót polityka stworzony przez Mistyczkę ze Sieny p. mgr Wnuk stawia też pytanie o zasadność stosowania etyki w życiu politycznym (s. 12). Wydaje się, że te zamierzenia zostały zrealizowane.

Zamiarem Autorki jest reinterpretacja i konstrukcja teorii życia społecznego rozwijanej w sposób niebezpośredni przez Katarzynę ze Sieny. Wypowiadając się bowiem jedynie w konkretnych sprawach Święta Sienenka nie wypracowała całościowej wizji życia politycznego, ale dostarczyła wielu myśli i wskazań, które pozwoliły pani mgr Wnuk na

skonstruowanie całościowej wizji życia politycznego. Pani Wnuk wyraża też gorące pragnienie, by wskazania Patronki Europy „stały się inspiracją do rzeczywistej odnowy życia politycznego przez odkrycie na nowo sensu etyki w polityce” (s. 355).

3. Źródła i opracowania. Bibliografia i przypisy

Praca ma charakter źródłowy wyrażający się w sięganiu do oryginalnej myśli omawianej postaci historycznej i przywołujący jej wypowiedzi. Pani Wnuk referuje poszczególne aspekty etosu politycznego w podwójnej helisie, przytaczając dosłowne cytaty z Katarzyny ze Sieny wbudowane w kontekst narracji dotyczącej tego zagadnienia w perspektywie historycznej i aktualnej wiedzy z zakresu politologii i katolickiej nauki społecznej. Ujawnia przy tym znaczący zmysł analityczny i ogromną wiedzę połączoną z łatwością wypowiedzianą na temat etosu osób aktywnie angażujących się w życie publiczne. Warsztat metodologiczny jest bogaty i obejmuje znajomość uwarunkowań historii Europy w średniowieczu, wiedzę z zakresu aretologii i nauk politycznych. Autorka stosuje porównania i analizę oraz umiejętnie dokonuje syntezy podejmowanych zagadnień i potrafi je odnieść do aktualnych zdobyczy wiedzy z nauk o społeczeństwie i współczesnych uwarunkowań życia polityki. Widać dojrzałość Doktorantki w formułowaniu własnych stwierdzeń i krytyczne spojrzenie na opisywane zagadnienia. Pani Wnuk wykazuje dużą samodzielność w myśleniu i nie przesadza w podpieraniu się poglądami innych autorów. Potrafi jednak w sposób właściwy przytaczać zdania specjalistów z zakresu wiedzy o świętej Katarzynie i etosie politycznym.

Przypisy zostały zrealizowane według jednolitego kryterium przyjętego w pracy i są zapisane w sposób poprawy i czytelny oraz konsekwentny. Szkoda, że Autorka nie podaje nazw wydawnictw, w których ukazują się publikacje przytaczane w rozprawie, bo pozwoliłoby to na wskazanie rangi tychże pozycji na rynku wydawniczym. W przypadku autorów obcojęzycznych, których publikacje zostały wydane po polsku nie podano nazwisk tłumaczy. Obok tekstów drukowanych są też liczne odniesienia do netografii. W przypadku tekstów cytowanych dosłownie, nie zawsze Autorka zaznacza wtręty w cytatach innym cudzym słowem.

Bibliografia jest imponująca i obejmuje liczne publikacje polskie i włoskie. Zestaw pozycji wykorzystywanych w pracy podzielono na źródła, w ramach których są pisma świętej Katarzyny oraz dokumenty Kościoła. Literatura przedmiotu obejmuje pisma o życiu Katarzyny ze Sieny oraz opracowania i literaturę pomocniczą. Podział ten nie jest stosowany konsekwentnie. W zakresie opracowań znalazły się pozycje, których autorką jest Katarzyna

ze Sieny. Dotyczy to publikacji wyliczonych na stronie 427 i 429. Jacek Woroniecki został zapisany pod nazwiskiem Woronecki. Zaś *Encyklopedia Nauczania Moralnego* niepotrzebnie zyskała przydomek *Wielki* (s. 434), a zawarty w niej artykuł ks. Jerzego Gocki nie ma podanych stron (s. 439). Dominikanin z Prowincji Polskiej nazywał się Jan Spież a nie Sapież i pisał o postaci Rajmunda a nie Rajunda (s. 151).

Język rozprawy jest komunikatywny i oddaje rzeczywistość społeczeństwa średniowiecznego oraz ukazuje sens i znaczenie pouczeń kierowanych do możnowładców przez Świętą ze Sieny. Autorka umiejętnie prezentuje tok myśli włoskiej Mistyczki i umieszcza je w integralnej wizji osoby i wspólnoty pielęgnowanej przez Kościół katolicki. Doktorantka panuje nad prowadzoną przez siebie narracją i doprowadza do konkluzji etycznej, ukazując przedstawiane poglądy w aspekcie dobra i zła. Zastrzeżenia można mieć jedynie do rozdziału drugiego, w którym Autorka łączy prezentację sytuacji społeczno-politycznej w Europie z elementami życiorysu świętej Katarzyny. Z tego stylu prezentacji nie wyłania się jednak jasny obraz chronologii zdarzeń w życiu Świętej Sienenki. Niekiedy zdarzają się powtórzenia w zakresie przytaczanych myśli Katarzyny, które choć są umieszczane w innym kontekście i ilustrują inną kwestię podejmowaną w pracy, to jednak się powtarzają (por. s. 146 i 150).

W zakresie stylu trzeba podkreślić autorskie podejście do referowania zagadnień, które nie jest zależne od przytaczanych źródeł i opracowań. Styl języka jest komunikatywny i pozwala głęboko wnikać w zakres myślenia średniowiecznej Mistyczki. Liczne cytaty dosłowne nie przerywają biegu własnej narracji Doktorantki, która konsekwentnie realizuje zamiar prezentacji treści ujętych w logicznym schemacie. Praca wymagałaby jednak solidnej adyustacji językowej w zakresie stylu i pisowni. Zdarza się bowiem bardzo często, że występują błędy literowe i niezręczności stylistyczne.

Przykładem niezręczności mogą być stwierdzenia: „urzeczywistnianie wartości w życiu zbiorowym jest skomplikowane jednak realne a nawet wymagane” (s. 57) oraz „heterogeniczne grupy, złączone przysięgą wierności, posiadały wspólną własność, zapewniając bezpieczeństwo swoją własność” (s. 119). Dziwnie brzmią zdania „Komunom miejskim zależało na podporządkowaniu swojej władzy (sic) wiejskie otoczenie. Chodziło o zagwarantowanie mieszkańcom miasta stałych dostaw żywności i utrzymanie ich na niskim poziomie” (s. 119). Na stronie 222 Autorka zaprzecza samej sobie, gdy napisała: „Nauka o Moście nie jest przeznaczona dla każdego, kto chce postępować (sic) zgodnie z prawdą, zgodnie z tym, co znajdujemy w Dialogu: «każdy człowiek posiada światło potrzebne do poznania prawdy»”. Niezręczne jest też wyrażenie „osoby, które dedykowały swoje życiowe

powołanie na sprawy polityczne” (s. 270). Podobnie niepokojąco brzmi stwierdzenie „zgoda na jakiegokolwiek pogwałcenie prawa Bożego, które jest naturalnym prawem człowieka” (s. 273).

4. Merytoryczna ocena rozprawy

Szczególną wartością recenzowanej pracy jest dostarczenie teologom moralistom materiału do dalszych rozważań przez to, że zaprezentowane w rozprawie ujęcie teorii etosu polityki może stanowić użyteczny klucz do zrozumienia współczesnego świata, a jednocześnie jest polem do dialogu pomiędzy nauczaniem Kościoła a świecką aktywnością ludzi w zakresie polityki rozumianej jako troska o dobro wspólne. Rozprawa pani Wnuk jest w pełni oryginalna i nie znajduje podobnych opracowań na gruncie polskiej literatury teologicznej.

Autorka podjęła trud analizy listów świętej ze Sieny i ukazania jej sposobu oddziaływania na siebie współczesnych. Intencją Katarzyny było nade wszystko posłuszeństwo Bogu, które posłańcem się czuła i stąd ta nieuczona i prosta kobieta miała w sobie tyle siły i odwagi by zwracać się do możnych tego świata i pouczać ich w zakresie porządku sprawowania władzy. Niekiedy uwagi Sienenki przyjmowały formę ostrych napomnień i ostrzeżeń odnoszących się do nieuchronnego sądu Bożego.

Wartością recenzowanej rozprawy doktorskiej jest głębokie przekonanie Autorki o potrzebie odnowy etycznej i nawrócenia polityków, które jest możliwe, jeżeli dostrzegą oni szerszą perspektywę swego życia płynącą z wiary. Ujawniająca się w narracji tematu głęboka wiara Doktorantki nie czyni jej wywodów konfesyjnym moralizatorstwem, ale ukazuje możliwość integralnego spojrzenia na realizację ludzkiego powołania do świętości. Etos polityka zawsze jest bowiem wpisany w ich odpowiedzialność za życie duchowe, które w ostateczności jest podstawą dokonywanych wyborów. Zgodnie ze współczesną koncepcją przywództwa integralnego, etyka cnót wskazuje na integralność zachowań osoby, która dzięki temu jest spójna wewnętrznie i przez to skuteczna oraz twórcza i sprawiedliwa. Powtarzana przez panią Wnuk teza, że nikt nie może właściwie kierować innymi, jeśli nie potrafi sam zapanować nad swoimi popędami i namiętnościami, znajduje dosadne potwierdzenie w licznych stwierdzeniach Katarzyny przywoływanych z jej konkretnych wypowiedzi do ludzi władzy.

5. Pytania i wątpliwości

Na kanwie powyższych uwag pragnę skierować do Doktorantki następujące pytania:

1. Czy ideałem rozwoju osobowego jest samorealizacja (por. s. 250 i 359) czy raczej autotranscendencja na drodze cnót upodabniających człowieka do Chrystusa?
2. Czy Doktorantka może wskazać jakiś przykład odniesienia się konkretnego polityka do myśli świętej Katarzyny ze Sieny?
3. W jaki sposób można dziś zaprezentować postać Katarzyny ze Sieny jako przykład dla kobiet podejmujących pełnienie zadań w życiu politycznym? Czego może ona uczyć współczesne kobiety zabiegające o ich równouprawnienie?
4. Dlaczego termin Most jest tłumaczony na język polski, a vigna, rozumiana jako winnica jest zapisywana po włosku?

6. Wniosek końcowy. Przedstawiona do recenzji praca p. Ewy Wnuk spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim. Autorka podjęła ambitne zadanie zaprezentowania i krytycznego ocenienia etosu w polityce prezentowanego w życiu i pismach świętej Katarzyny ze Sieny w perspektywie teologii moralnej społecznej. Mimo trudności przedsięwzięcia wynikającego ze złożoności samego zagadnienia i różnych wypowiedzi rozproszonych w listach badanej Myślicielki, zadanie to udało się w pełni zrealizować. Wypowiedzi świętej Katarzyny ze Sieny zawarte w jej listach zostały wpisane w schemat refleksji teologicznomoralnej, co pozwoliło na ukazanie zdystansowanego obrazu rzeczywistości prezentowanego przez włoską Mistyczkę.

Rekonstrukcja myśli etycznej średniowiecznej Świętej została dokonana w sposób udany i twórczy, a zarazem wiernie oddający zarówno klimat, jak i uwarunkowania wskazań Katarzyny. Prezentacja współczesnego kontekstu etosu polityka w ramach etyki parlamentarzystów i samorządowców odniesiona do etyki cnót wyłaniającej się z listów Katarzyny wychodzi jednak nieco słabiej, ale w istocie te dwie rzeczywistości dzisiaj wyraźnie się rozmiągają.

Stawiam formalny wniosek o dopuszczenie p. mgr. licencjat Ewy Wnuk do dalszych etapów przewodu doktorskiego w ramach Instytutu Nauk Teologicznych Uniwersytetu Szczecińskiego.

Kierownik
Sekcji Teologii Moralnej KUL

Prof. dr hab. Andrzej Derdziuk OFM Cap

Lublin, 20. 11.2021